

XVIII Sympozjum Historii Farmacji

Lidia Maria Czyż

W bieżącym roku organizacja XVIII Sympozjum Historii Farmacji została powierzona Oddziałowi Bydgoskiemu Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego. Odbyło się ono w dniach 25–28 czerwca 2009 roku w Ciechocinku i Bydgoszczy. Uczestnicy Sympozjum obradowali pod hasłem „Muzealnictwo farmaceutyczne”. Współorganizatorem Sympozjum było Muzeum Okręgowe imienia Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzeum Farmacji Apteki „Pod Łabędziem” w tym mieście, Pomorsko-Kujawska Okręgowa Izba Aptekarska i Miasto Bydgoszcz.

W przeddzień otwarcia, zgodnie z tradycją, odbyło się zebranie przedstawicieli Sekcji Historii Farmacji wielu oddziałów PTFarm w Polsce. Sekretarz Zespołu – dr n. farm. Jadwiga Brzezińska, przygotowała sprawozdanie z pracy w minionym okresie, odczytał je Przewodniczący Zespołu – dr n. farm. Jan Majewski, który jednocześnie dokonał podsumowania pracy. Na temat działalności poszczególnych sekcji wypowiedzieli się też ich przewodniczący.

Uroczyste otwarcie XVIII Sympozjum nastąpiło w piątek 26 czerwca 2009 roku o godzinie 10, w sali Muzeum Okręgowego w Bydgoszczy. Dokonali go: Przewodniczący Zespołu Sekcji Historii Farmacji Polskiego Towarzystwa Farmaceutycznego – dr n. farm. Jan Majewski, Dyrektor Muzeum – dr Michał Woźniak oraz Prezydent Miasta Bydgoszczy – Konstanty Dombrowicz. Wśród zaproszonych Gości na sali obecni byli m.in. Prezesi Naczelnej Rady Aptekarskiej: obecny

– dr n. farm. Grzegorz Kucharewicz oraz poprzedni – mgr farm. Andrzej Wróbel, Prezes Oddziału Bydgoskiego – mgr farm. Jakub Płaczek oraz przedstawiciele Pomorsko-Kujawskiej Okręgowej Izby Aptekarskiej. W trakcie uroczystości miał miejsce akt złożenia do depozytu w Muzeum niecodziennego w muzealnych zbiorach eksponatu, Dyrektor Muzeum Farmacji Apteki „Pod Łabędziem” – mgr farm. Bartłomiej Wodyński oraz Dyrektor Muzeum Farmacji w Krakowie – dr hab. Zbigniew Bela, przekazali oryginał godła aptecznego – złotego łabędzia. Godło to wiele lat przechowywane było w zbiorach krakowskich. Nad frontonem apteki umieszczona została wierna replika tego godła.

Bezpośrednio po otwarciu obrad odbyły się trzy sesje referatowe prowadzone kolejno przez dr. Jana Majewskiego, profesora Dionizego Moskę oraz dr. Jadwigę Brzezińską. Wygłoszono 17 referatów: Jadwiga Brzezińska (Kotłobrzeg) – *Muzealnictwo farmaceutyczne na Węgrzech*; Eugeniusz Tiszczenko (Grodno) – *Medyczne i farmaceutyczne muzea Białorusi*; Irena Kałtaur (Białystok) – *Muzeum Farmacji w Jerozolimie*; Jadwiga Brzezińska (Kotłobrzeg) – *Muzeum Farmacji w Kuks inspiracją do lokowania eksponatów farmaceutycznych w zabytkowych i przestrzennych obiektach*; Tauras Mekas (Kowno) – *Przechowywany w Litewskim Muzeum Historii Medycyny i Farmacji zbiór prac magisterskich napisanych na Oddziale Farmaceutycznym Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie w latach 1925–1937*; Zenona Simaitiene (Kowno) – *Zbiory*

Informacja przed Muzeum Okręgowym w Bydgoszczy

Uczestnicy Sympozjum w Muzeum Farmacji

założonego przez prof. J. Muszyńskiego Muzeum Zakładu Farmakognozji przechowywane w Litewskim Muzeum Historii Medycyny i Farmacji; Agnieszka Rzepiela (Kraków) – *Ekspozycja farmaceutyczna w Muzeum Niemieckim w Monachium*; Peter Gorski (Dinslaken) – *XVII i XVIII wieczne szasterowiana w muzeach niemieckiego obszaru językowego*; Monika Urbanik, Katarzyna Jaworska (Kraków) – *Eksponaty z krakowskiego Muzeum Farmacji na wystawach czasowych o tematyce medyczno-farmaceutycznej*; Iwona Dymarczyk (Kraków) – *Ceramiczne naczynia apteczne w zbiorach krakowskiego Muzeum Farmacji*; Stanisław Pic (Poznań) – *Prawda o nieprawdzie w sprawie autorstwa „Aptekarza”*; Iwona Arabas (Warszawa) – *Aptekarze i lekarze, jako kolekcjonerzy i teoretycy muzealnictwa*; Janusz Gerasik (Pułtusk) – *Jerzy Dunin Borkowski – aptekarz Hetman Kolekcjonerów Polskich*; Anna Szybowicz (Bydgoszcz) – *Elementy wyposażenia aptecznego w zbiorach Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy*; Irena Borowczak (Bydgoszcz) – *Medale o tematyce farmaceutycznej w zbiorach Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy*; Jadwiga Brzezińska (Kotobrzeg) – *Medalierstwo farmaceutyczne w zbiorach prof. dr. Karoly Zalaiego z Budapesztu*; Bartłomiej Wodyński (Bydgoszcz) – *5 lat Muzeum Farmacji Apteki „Pod Łabędziem”*.

Po bardzo bogatej części naukowej pierwszego dnia Sympozjum, uczestnicy mieli możliwość dokładnego zapoznania się ze zbiorami farmaceutycznymi Muzeum Farmacji, oprowadzani i goszczeni przez jego gospodarzy. Krótki spacer po bydgoskiej Starówce, prowadzący wzdłuż Brdy dał sposobność zapoznania się z najpiękniejszymi zabytkami tego miasta – Ratuszem, późnogotycką katedrą świętych Marcina i Mikołaja z drugiej połowy XV wieku, z nowoczesnym budynkiem Opera Nova. A wszystko to w oprawie „Bydgoskiej Wenecji”, sieci kanałów oplatających zielone tereny miasta.

Toruń – uczestnicy Sympozjum pod domem Kopernika

Późnym popołudniem uczestnicy Sympozjum wzięli udział w otwarciu wystawy „Muzea polskie w medalierstwie, ze zbiorów Muzeum Okręgowego im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy”. Przez cały pobyt historyków farmacji w mieście nad Brdą, przed wejściem do muzeum mieszczącego się w zespole spichrzy przy ulicy Grodzkiej umieszczona była duża plansza z logo Sympozjum i informacją o obradach.

Drugi dzień obrad (sobota, 27 czerwca) odbywał się w sali konferencyjnej hotelu „Amazonka” w Ciecchocinku. Obrady podzielone były na dwie sesje referatowe, które prowadzili dr Stefan Rostański oraz prof. Sławój Kucharski. Wygłoszono 14 referatów – Peter Gorski, Norbert Tomaszewski (Dinslaken, Ciecchanowiec) – *Wykorzystanie muzealiów z gabinetu przyrodniczego A. Jabłonowskiej (1728–1800) do badań farmakognostycznych przez K. Kluka (1739–1796). Przyczynek do Muzealnictwa aptekarskiego w I Rzeczypospolitej*; Lucyna Samborska (Dębica) – *Nauczanie farmakognozji w Krakowie w latach 1918–1939*; Justyna Makowska-Wąs (Kraków) – *Gabinet farmakognostyczny Uniwersytetu Jagiellońskiego*; Zenon Wolniak (Białystok) – *Dawne apteki w Białymstoku*; Lidia Czyż (Rzeszów) – *Wyposażenie aptek podkarpackich w XIX wieku*; Krzysztof Kmieć (Kraków) – *Naczynia, sprzęt i utensylia apteczne jako motyw ekslibrisu*; Jan Majewski (Poznań) – *Obyczajowość Poznania w XIX wieku w świetle „Ustawy przeciwko zwodzeniu młodych dziewcząt” z 1804 r.*; Konstancja Majewska (Poznań) – *Dagerotypia i aptekarze*; Stefan Rostański (Białystok) – *Św. Jan Leonardi – nowy patron farmaceutów*; Sławój Kucharski (Poznań) – *Hermann Schelenz (1848–1922) – zapomniany historyk farmacji*; Jan Majewski, Eugeniusz Tiszczenko (Poznań, Grodno) – *Jędrzej Śniadecki – chemik i farmaceuta*; Wojciech Ślusarczyk (Bydgoszcz) – *Problem nielegalnego obrotu narkotykami w aptekach pomorskich w latach 1920–1939 w świetle dokumentacji wojewódzkiego inspektora farmaceutycznego*; Dionizy Moska (Świętochłowice) – *Wrzesień 1939 roku na Górnym Śląsku i w Zagłębiu Dąbrowskim w wybranych wspomnieniach aptekarzy i lekarzy*; Wojciech Giermaziak (Łódź) – *Ustawodawstwo farmaceutyczne w latach 1945–2008. Przyczynek do analizy służebnej funkcji prawa uwarunkowanego sytuacją polityczną i gospodarczą Polski i Europy*.

Obradom sympozjum towarzyszyła sesja post-rowa. Były to: Katarzyna Jaworska (Kraków) – *Historia gremium aptekarskiego we Lwowie na podstawie materiałów zamieszczonych w Czasopiśmie Towarzystwa Aptekarskiego (1871–1939)*; Monika Urbanik (Kraków) – *Wyroby zagraniczne w krakowskich aptekach 2. połowy XIX wieku*; Agnieszka Rzepiela (Kraków) – *Anioł z apteki „Pod Aniołem Stróżem”. Sylwetka mgr Marii Bobrzeckiej*; Zbigniew Bela (Kraków) – *Szesnastowieczne tajemnice*; Janusz Gerasik (Pułtusk)

– *Kolekcjoner i jego dzieło*; Peter Gorski (Dinslaken) – *225 lat Muzeum „Ogrodu roślin zdalnych do użytku lekarskiego” w Ciechanowcu na Podlasiu*.

Całość Sympozjum podsumował i zakończył Przewodniczący Zespołu Sekcji Historii Farmacji ZG PTFarm – dr Jan Majewski. Szczęśliwi są ludzie, którzy posiadają zbiory i pasje, a ten, kto nie szanuje i nie ceni przeszłości, nie jest godzien szacunku ani prawa do przyszłości. Właśnie aptekarze, którzy zbierają lekarstwa z trzech królestw przyrody są powołani do kolekcjonowania, opisywania, wyciągania wniosków, są jakby z natury swej pracy predestynowani do tworzenia muzeów.

Sobotnie popołudnie upłynęło na zwiedzaniu zabytków Torunia, miasta Kopernika. Świetny przewodnik potrafił w krótkim czasie przedstawić miejsca i fakty, do których rzadko dotrze pojedynczy turysta.

Kończący spotkanie farmaceutów-histyków wieczerz towarzyski w plenerze hotelu „Amazonka”, przy płonącej ognisku i cichych lotach nietoperzy, tworzył sprzyjające okoliczności nieformalnego zakończenia. Padły tu słowa podziękowań dla organizatorów, którzy włożyli wiele trudu w bardzo dobrze przygotowane spotkanie. Również trwały długie, nocne rozmowy pod pogodnym niebem. Państwo Waliszewscy, aptekarze ze Stargardu Szczecińskiego, częstowali wszystkich marcepanem własnej produkcji, nie zabrakło też tradycyjnej nalewki aptekarskiej.

W niedzielę rano wielu uczestników miało okazję zapoznać się z pracą zabytkowej, ale ciągle działającej, warzelni soli w Ciechocinku i zaopatrzyć się w prawdziwą panwiową sól ciechocińską.

Otrzymano: 2009.07.08 · Zaakceptowano: 2009.07.13